

Cümlelerin Öğeleri 1

Temel Öğeler

Yardımcı Öğeler

Nesne Tümleş

Yüklem

- Yargı, hüküm, sonuç bildirir.
- Cümleyi tamamlayan ögedir.
- Cümlelerin en önemli ögesidir.
- Yüklem bir çekimli eylem ya da ek eylem almış bir isim olabilir.

Örnek:

Kafasına koydu mu yapamayacağı iş **yoktu**.
Gün ağarmadan yolculuğumuz **başlamıştı**.

NOT: Cümlelerin öğeleri bulunurken isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, ikilemeler, deyimler, birleşik yapılar bölünmez.

Örnek: Uzun ince bir yoldayım.
Yüklem

Uzun ince bir yoldayım.
Sıfat İsim
Sıfat Tamlaması

Örnek:

Akıl, **insanın sermayesidir**.
Adımları ağır ağırdı.
Tüm gerçeği gözler önüne serdi.

Özne

- Yüklemin bildirdiği işi, hareketi yapan veya yapıya konu olan ögeye özne denir.
- Cümlede yüklemi bulduktan sonra özneyi bulmak için yükleme **kim** ve **ne** sorusu sorulur.
- İsim cümlelerinde **olan kim** veya **olan ne** şeklinde de sorulabilir.

Örnek:

Vazgeçmemek yaşamın anahtarıdır.
Özne ← Yüklem
Yaşamın anahtarı olan ne?

Gerçek Özne

- Cümlede işi yapan, yargının oluşmasını sağlayan özne cümlede görünür, bellidir.

Örnek:

Yaprak sonbahar rüzgarına dayanamadı.
Gerçek Özne ← Yüklem
Dayanamayan kim?

Gizli Özne

- Yüklemdeki şahıs ekinden anlaşılan öznedir. Gizli özne de bir gerçek öznedir.

Örnek:

Elimdeki kolileri tezgâha bıraktım.
Yüklem
Bırakan kim?

Sözde Özne

- Edilgen çatılı eylemlerde olur. Edilgen çatılı eylem -l ya da -n eklerinden birini alır.
- İşin başkası tarafından yapıldığını bildiren cümlelerin öznesine sözde özne denir.

Örnek:

Yıpranmış eşyaların bir kısmı yenilendi.
Sözde Özne ← Yüklem
Yenilenen ne?

ORDU
İL MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

